



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 1/2015-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť Spoločenstva D., zastúpeného spoločnosťou G. Lehnert, k. s., Rajská 7, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a prokurista JUDr. Ján Ondruš, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 232/2012-158 zo 4. júla 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Cdo 310/2012-185 zo 4. februára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Spoločenstva D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. apríla 2013 faxom doručená sťažnosť Spoločenstva D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy a porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 232/2012-158 zo 4. júla 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Cdo 310/2012-185 zo 4. februára 2013. Sťažnosť bola doplnená v písomnej forme podaním doručeným ústavnému súdu 18. apríla 2013.

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je spoločnosťou vlastníkov bytov a nebytových priestorov podľa § 6 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“), ktoré vykonáva správu bytového domu.

E. M. (ďalej len „žalobca“), ako vlastník nebytového priestoru nachádzajúceho sa v bytovom dome sa návrhom doručeným 5. marca 2012 Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) domáhal proti spoločnosti D. (ďalej len „žalovaný“), ako aj proti sťažovateľovi nariadenia predbežného opatrenia, ktorým by okresný súd zakázal žalovanému i sťažovateľovi vykonať dražbu predmetného nebytového priestoru a prislúchajúcich spoluvlastníckych podielov na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu i na príslušnom pozemku.

Okresný súd uznesením č. k. 12 C 51/2012-44 z 23. marca 2012 návrhu žalobcu vyhovel a požadované predbežné opatrenie nariadil, a to až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci určenia neplatnosti rozhodnutia prijatého na zhromaždení vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome 2. marca 2012 o vykonaní dobrovoľnej dražby dotknutého nebytového priestoru vo vlastníctve žalobcu. Okresný súd neuložil žalobcovi povinnosť podať návrh vo veci samej, pretože ten žalobca okresnému súdu doručil 15. marca 2012 a konanie o ňom sa viedlo pod sp. zn. 6 C 29/2012. Okresný súd v uznesení o nariadení predbežného opatrenia označil sťažovateľa ako odporcu v 2. rade.

Uznesenie okresného súdu napadli odvolaniami žalovaný i sťažovateľ. Namietali, že návrh na rozhodnutie vo veci samej smeruje len proti žalovanému, nie proti sťažovateľovi. Preto mal okresný súd uložiť žalobcovi povinnosť podať návrh vo veci samej aj proti sťažovateľovi. Tvrdili i nesprávnosť uznesenia okresného súdu, pretože ak bolo predbežné opatrenie nariadené proti sťažovateľovi ako proti tretej osobe podľa § 76 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), potom z napadnutého prvostupňového uznesenia nemožno zistiť, prečo bolo spravodlivé žiadať od sťažovateľa nariadenie predbežného opatrenia i proti nemu. V nadväznosti na to zdôraznili, že žalobca nepodal návrh vo veci samej aj proti sťažovateľovi v lehote ustanovenej § 14 ods. 4 zákona o vlastníctve bytov v znení účinnom v rozhodnom období, a tak jeho právo na podanie takého návrhu zaniklo. Navyše, sťažovateľ bol podľa oboch odvolateľov vo veci samej pasívne legitimovaným na rozdiel od žalovaného.

Krajský súd o odvolaniach žalovaného a sťažovateľa rozhodol uznesením č. k. 6 Co 232/2012-158 zo 4. júla 2012 tak, že prvostupňové uznesenie okresného súdu v časti, ktorou bolo nariadené predbežné opatrenie vo vzťahu k sťažovateľovi, potvrdil. V časti, ktorou bolo nariadené predbežné opatrenie proti žalovanému, bolo krajským súdom prvostupňové uznesenie zmenené tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia sa zamietol.

Krajský súd bol toho názoru, že v konaní o veci samej je *„odporca (D.)... pasívne legitimovaný, nakoľko je vlastníkom bytov 1. až 8. v dome... Ďalšími pasívne vecne legitimovanými subjektmi v uvedenom konaní sú všetci ostatní vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome. Subjekt Spoločenstvo D. ako správca predmetného domu nie je pasívne vecne legitimovaný v uvedenom konaní, pretože sporné rozhodnutie prijaté na zhromaždení vlastníkov dňa 2.3.22012 nie je jeho rozhodnutím, ale rozhodnutím vlastníkov.*

Odvolačný súd má zato, že v danom prípade v konaní o nariadenie predbežného opatrenia bola osvedčená naliehavá potreba dočasnej úpravy pomerov vo vzťahu medzi navrhovateľom a Spoločenstvom D. S poukazom na ust. § 15 ods. 1 zák. č. 182/1993 Zb. záložné právo vzniklo v prospech subjektu Spoločenstvo D., na súde prvého stupňa označeného ako odporca v 2/ rade, ten je inou osobou, ktorá je na základe rozhodnutia

zhromaždenia vlastníkov zo dňa 2.3.2012 oprávnená navrhnúť vykonanie dražby podľa osobitného zákona, ktorým je zák. č. 182/1993 Zb. (§ 7 ods. 1 zák. č. 527/2002 Zb.). Tento subjekt môže prakticky kedykoľvek navrhnúť vykonanie dražby, čo v konečnom dôsledku uviedol i v samotnom odvolaní proti uzneseniu o nariadenie predbežného opatrenia v tom zmysle, že môže ako záložný veriteľ, keďže navrhovateľ neplatil riadne a včas, toto záložné právo, za účelom uspokojenia týchto pohľadávok (po schválení zhromaždením) v zmysle ust. § 7c ods. 1 písm. i/ vykonať formou predaja nebytového priestoru č. 901 na dobrovoľnej dražbe...

Spoločenstvo D. však nie je účastníkom konania vo veci samej, z toho vyplýva, že nemôže byť ani účastníkom konania o nariadenie predbežného opatrenia... Odvolací súd preto ustálil, že v konaní o nariadenie predbežného opatrenia má Spoločenstvo D. postavenie niekoho iného než účastníka a predbežným opatrením mu možno uložiť povinnosť iba za predpokladu, že to možno od neho spravodlivo žiadať... Odvolací súd je toho názoru, že vzhľadom na obsah súdneho spisu a všetky okolnosti v ňom uvedené a najmä vzhľadom na zákonnú možnosť Spoločenstva D. kedykoľvek navrhnúť vykonanie dražby, možno od tohto subjektu spravodlivo požadovať, aby až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej, návrh na vykonanie dražby nepodal.“.

Súčasne krajský súd vo vzťahu k nariadeniu predbežného opatrenia proti žalovanému uviedol, že tento „nie je nositeľom zákonného záložného práva v zmysle § 15 ods. 1 zák. č. 182/1993 Zb. a preto ani nie je osobou oprávnenou navrhnúť vykonanie dražby podľa osobitného zákona... vzhľadom na tieto skutočnosti, odvolací súd mal za to, že vo vzťahu k odporcovi nie sú splnené zákonné podmienky, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov“. Preto zmenil výrok prvostupňového uznesenia tak, že návrh žalobcu v tejto časti zamietol.

Potvrdzujúci výrok uznesenia krajského súdu napadol sťažovateľ dovolaním, ktoré založil na dôvodoch podľa § 241 ods. 2 písm. a) a c) OSP. V prvom rade namietal nesprávne posúdenie pasívnej legitímácie žalovaných v konaní vo veci samej, ako aj v konaní o nariadení predbežného opatrenia. Tvrdil, že je v oboch konaniach pasívne legitimovaný, lebo je viazaný rozhodnutím zhromaždenia vlastníkov bytov a nebytových priestorov o vykonaní dražby. Keď potom v zákonnej prekluzívnej lehote žalobca

proti nemu žalobu vo veci samej nepodal, mal byť návrh na nariadenie predbežného opatrenia aj proti nemu zamietnutý. S popísanými aspektmi sa podľa dovolateľa krajský súd nevysporiadal, čím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP. Okrem toho sťažovateľ v dovolaní uviedol, že krajský súd nezohľadnil nijako skutočnosť, že žalobca v návrhu vo veci samej neoznačil ako žalovaných všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, a tak je jeho návrh vo veci samej odsúdený na neúspech, lebo ho okresný súd bude musieť zamietnuť. Potom nemožno poskytovať ani predbežnú ochranu nároku žalobcu. Keďže krajský súd dospel k opačnému právnomu záveru, je jeho rozhodnutie nesprávne podľa § 241 ods. 2 písm. c) OSP.

Najvyšší súd uznesením č. k. 3 Cdo 310/2012-185 zo 4. februára 2013 dovolanie sťažovateľa odmietol. K namietanej vade odňatia možnosti konať pred súdom uviedol, že *„nedostatočné odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (tzv. nepreskúmateľnosť)... nie je vadou konania podľa § 237 písm. f) O. s. p. Judikatúra Najvyššieho súdu... považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia za dôsledok a vonkajší prejav tzv. inej procesnej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O. s. p. (porovnaj rozsudok najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 111/1998). Takáto procesná vada je síce relevantným dovolacím dôvodom (ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci), sama osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá.“*

K namietanému nesprávnomu právnomu posúdeniu otázky pasívnej vecnej legitímácie krajským súdom najvyšší súd uviedol, že *„právnym posúdením súd nemôže účastníkovi odňať možnosť konať pred súdom, lebo právnym posúdením sa mu neznemožňuje realizácia jeho procesných práv. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod; samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Dovolací súd by sa ním mohol zaoberať až vtedy, ak by dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.“*

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ cituje rozsiahle pasáže odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, svojho dovolania i odôvodnenia

napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Následne dôvodí, že krajský súd „mal za to, že pasívne vecne legitimovaným subjektom je spoločnosť D. ako vlastníkom bytov v bytovom dome. Toto tvrdenie odôvodnil iba tým, že žalobou napadnuté rozhodnutie o schválení výkonu dobrovoľnej dražby... prijaté na zhromaždení dňa 2. 3. 2012 nie je rozhodnutím sťažovateľa, ale rozhodnutím vlastníkov bytov a nebytových priestorov..., a teda pasívne vecne legitimovanými subjektmi sú okrem spoločnosti D. aj všetci ostatní vlastníci bytov a nebytových priestorov... Odvolací súd sa však vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberal tým, že žalobca nepodal žalobu vo veci samej v prekluzívnej lehote... aj proti ostatným vlastníkom bytov v bytovom dome,... a to aj napriek tomu, že sám uviedol, že pasívne vecne legitimovanými subjektmi vo veci samej sú všetci vlastníci bytov a nebytových priestorov v tomto bytovom dome. Odvolací súd teda úplne opomenul skutočnosť, že žalobca nepodal žalobu vo veci samej voči všetkým vlastníkom bytov a nebytových priestorov, hoci tvoria nerozlučné procesné spoločenstvo. To zároveň znamená, že žalobca nemôže byť vo veci samej úspešný,... Ak by sa odvolací súd touto otázkou zaoberal, dospel by jednoznačne k záveru, že predbežné opatrenie nemožno nariadiť sťažovateľovi ani ako tretej osobe, nakoľko nemožno od neho spravodlivo žiadať, aby mu bola uložená povinnosť predbežným opatrením podľa ust. § 76 ods. 2 O. s. p. Žalobca totiž nemôže byť úspešný v konaní vo veci samej, a teda sa poskytnú predbežná ochrana nároku, ktorý je zjavne nedôvodný.“.

Zhrnújúco tak sťažovateľ namieta, že krajský súd sa „vôbec nezaoberal otázkou, od posúdenia ktorej záviselo, či je nárok, ktorému sa poskytnú predbežná ochrana, dôvodný... Takýmto postupom Krajského súdu... nepochybne došlo k porušeniu práva sťažovateľa a súdnu ochranu a spravodlivý proces... Takýmto postupom odvolacieho súdu sa totiž sťažovateľovi odňala možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v rámci využitia mimoriadneho opravného prostriedku... Vzhľadom na to nemožno súhlasiť ani so záverom Najvyššieho súdu..., že sa odvolací súd vo svojom rozhodnutí dostatočne vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, nakoľko za rozhodujúcu možno nepochybne považovať aj skutočnosť, že žalobca nepodal žalobu vo veci samej v prekluzívnej lehote (§14 ods. 4 zákona č. 182/1993) voči všetkým vlastníkom bytov a nebytových priestorov v bytovom dome, hoci podľa názoru odvolacieho súdu sú pasívne vecne legitimovaní v tejto veci a tvoria

nerozlučné procesné spoločenstvo. Ak napriek tejto skutočnosti Krajský súd... považoval nárok, ktorému sa poskytla predbežná ochrana za dôvodný, mal by to vo svojom rozhodnutí riadne odôvodniť, čo však v tomto prípade neurobil.

Bez ohľadu na to kto mal byť pasívne vecne legitimovaným subjektom vo veci samej, nebola v prekluzívnej lehote podaná žaloba ani proti všetkým vlastníkom bytov a nebytových priestorov v predmetnom bytovom dome tvoriacich nerozlučné spoločenstvo v zmysle ust. 91 ods. 2 O. s. p. a ani proti sťažovateľovi, a teda žaloba v tejto veci už nemôže byť – z dôvodu preklúzie – úspešná. Ak však bolo v tomto prípade nariadené predbežné opatrenie, je to za tohto stavu zrejším prejavom svojvôle súdu. Predbežným opatrením bola totiž poskytnutá predbežná ochrana nároku, ktorý zjavne nemôže byť priznaný.“.

Porušenie svojich označených práv krajským súdom vidí sťažovateľ aj v tom, že „v rozpore s návrhom žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia... nariadil predbežné opatrenie sťažovateľovi ako tretej osobe. Odvolací súd si za účelom takéhoto postupu prispôbil výklad ust. § 74 ods. 2 posledná veta O. s. p., ktorý vyložil v rozpore s podstatou a zmyslom tejto právnej normy. Odvolací súd totiž vo svojom rozhodnutí (str. 4, tretí odsek) dospel k záveru, že pokiaľ podľa jeho názoru má byť účastníkom konania vo veci samej iná osoba ako tá, ktorú za účastníka označil žalobca, táto označená osoba (v danom prípade sťažovateľ) potom vlastne účastníkom nie je a pre účely nariadenia predbežného opatrenia je treťou osobou v zmysle ust. § 76 ods. 2 O. s. p., hoci ju žalobca neoznačil ako tretiu osobu, ale ako účastníka konania (v danom prípade ako žalovaného v 2. rade)“. Sťažovateľ zdôrazňuje, že ak žalobca vo svojom „návrhu označil ako žalovaného aj sťažovateľa, je sťažovateľ bez ďalšieho účastníkom konania na tomto úseku, a nie treťou osobou v zmysle ust. § 76 ods. 2 O. s. p. Odvolací súd však v danom prípade urobil z účastníka konania na úseku predbežného opatrenia tretiu osobu, a to aj napriek tomu, že o okruhu účastníkov konania (a to aj na úseku predbežného opatrenia) rozhoduje výlučne žalobca, a nie súd.

Takýto postup odvolacieho súdu je nielen v rozpore so zákonom..., ale je zároveň porušením práva domáhať sa práva na nezávislom a nestrannom súde. Na základe takéhoto postupu Krajského súdu... zároveň možno dôvodne pochybovať o jeho nezávislosti

a nestrannosti a taktiež nemožno hovoriť o postupe, ktorý by mohol sťažovateľ akokoľvek predvídať. Keďže Najvyšší súd... zjavnú nesprávnosť a nezákonnosť rozhodnutia Krajského súdu... neodstránil v rámci dovolacieho konania, potvrdil tým jeho nesprávnosť a nezákonnosť, čím zároveň porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý proces...“.

V závere sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej rozhodol takto:

„1. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 6Co 232/2012-158, IČS: 1112206814 zo dňa 4. 7. 2012 vydaným v právnej veci E. M. c/a žalovaný v 1. rade D., spol. s r. o. a žalovaný v 2. rade Spoločenstvo D., o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 3 Cdo 310/2012-185 zo dňa 4. 2. 2013 vydaným v právnej veci E. M. c/a žalovaný v 1. rade D., spol. s r. o. a žalovaný v 2. rade Spoločenstvo D., o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Ústavný súd zrušuje uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co 232/2012-158, IČS: 1112206814 zo dňa 4. 7. 2012 v časti, ktorou potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 12C 51/2012-44 zo dňa 23. 3. 2012 o nariadení predbežného opatrenia vo vzťahu k Spoločenstvu D. a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 Cdo 310/2012-185 zo dňa 4. 2. 2013 vydané vo veci E. M. c/a žalovaný v 1. rade D., spol. s r. o. a žalovaný v 2. rade Spoločenstvo D., o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.“

Sťažnosť bola po jej napadnutí na ústavný súd pridelená sudcovi spravodajcovi Jánovi Lubymu, ktorý bol členom IV. senátu ústavného súdu. Z dôvodu ukončenia funkčného obdobia sudcu spravodajcu Jána Lubyho bola vec sťažovateľa náhodným

výberom podľa bodu 2 druhého odseku Dodatku č. 1, ktorým sa mení a dopĺňa Rozvrh práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie 1. 3. 2014 – 28. 2. 2015 (ďalej len „dodatok“), pridelená sudcovi spravodajcovi Rudolfovi Tkáčikovi, ktorý je členom III. senátu ústavného súdu. Sťažnosť preto podľa bodu 4 dodatku predbežne prerokoval III. senát ústavného súdu v zložení vyplývajúcom z čl. II ods. 3 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie 1. 3. 2014 – 28. 2. 2015 v znení dodatku.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

1. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania.

Sťažovateľ v petite svojho podania navrhuje vysloviť porušenie jeho ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu „*v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1*“ ústavy. Pri posudzovaní obsahovej stránky citovanej formulácie ústavný súd musel zohľadniť skutočnosť, že uvedené ústavné články nezakotvujú žiadne základné práva ani slobody, na ktorých ochranu je ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy povolaný, no na druhej strane nemožno opomenúť už naznačenú viazanosť ústavného súdu petitom návrhu na začatie konania. Sťažovateľom zvolené vyjadrenie „*v spojení*“ teda nemožno považovať len za súčasť sťažnostnej argumentácie, pretože je pojaté do petitu sťažnosti.

S ohľadom na uvedené skutočnosti, berúc pritom do úvahy požiadavku procesnej ekonómie determinovanú v posudzovanom prípade aj výrokom tohto uznesenia, ústavný súd nevyzval sťažovateľa na doplnenie jeho podania, ale predloženú sťažnosť v citovanej časti predbežne prerokoval spolu s namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu.

2. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní sťažnosti musel na prvom mieste vysporiadať so skutočnosťou, že sťažovateľ namieta porušenie označených práv uznesením krajského súdu ako odvolacieho súdu, ako aj uznesením najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Z chronologických súvislostí prejednávanej veci pritom nepochybne vyplýva, že uznesenie krajského súdu č. k. 6 Co 232/2012-158 zo 4. júla 2012 bolo 17. apríla 2013 (deň doručenia sťažnosti ústavnému súdu) právoplatné viac ako dva mesiace (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde). To by malo viesť k záveru o oneskorenosti sťažnosti v časti namietajúcej porušenie označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu.

V judikatúre ústavného súdu sa aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“; rozsudok ESLP z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54) ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej (už stabilizovanej) judikatúre uvádza (napr. m. m.

I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú.

Zmyslom citovanej judikatúry je zabrániť situácii, keď by v dôsledku podania opravného prostriedku proti rozhodnutiu všeobecného súdu, o ktorom bude neskôr rozhodnuté ako o procesne neprípustnom, uplynula dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti, a to by v súhrne malo za následok, že námietky sťažovateľa o porušení jeho základných práv a slobôd nebudú z procesných dôvodov meritórne prerokované.

Po preštudovaní obsahu sťažnosti, ako aj jej príloh ústavný súd zistil, že odmietnutie sťažnosti v časti namietajúcej porušenie sťažovateľových práv pre jej oneskorenosť by vyvolalo stav, keď by námietky, na ktorých je založená predložená sťažnosť, neboli meritórne prerokované. Sťažovateľ totiž svoje dovolanie podané proti druhostupňovému uzneseniu krajského súdu založil na dôvodoch podľa § 241 ods. 2 písm. a) a c) OSP, teda na tvrdenom odňatí možnosti konať pred súdom a na tvrdenom nesprávnom právnom posúdení veci krajským súdom. Procesnú prípustnosť dovolania však z popísaných dôvodov zakladá iba v poradí prvý z nich. Ak teda najvyšší súd ako súd dovolací uznesením odmietol dovolanie sťažovateľa ako procesne neprípustné (nezistil vadu spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom), nezaoberal sa meritórne namietaným nesprávnym právnom posúdením veci podľa § 241 ods. 2 písm. c) OSP. Potvrďuje to i odôvodnenie dovolacieho uznesenia najvyššieho súdu, podľa ktorého „*nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod; samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Dovolací súd by sa ním mohol zaoberať až vtedy, ak by dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.*“.

V popísaných okolnostiach by odmietnutie sťažnosti v časti namietaného porušenia označených práv druhostupňovým uznesením krajského súdu znamenalo definitívne vylúčenie meritórneho prieskumu sťažovateľových námietok smerujúcich voči uzneseniu krajského súdu, a to na úrovni konania o mimoriadnom opravnom prostriedku,

ako aj na úrovni konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Preto ústavný súd dôsledne rešpektujúc požiadavku zabránenia denegationis iustitiae, berúc pritom do úvahy relevantnú rozhodovaciu prax ESLP, považoval lehotu na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy za zachovanú aj vo vzťahu k napadnutému krajskému súdu č. k. 6 Co 232/2012-158 zo 4. júla 2012.

3. Ústavný súd už vo svojej judikatúre konštatoval, že rozhodovanie a rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy (II. ÚS 37/00, II. ÚS 46/00, II. ÚS 222/04, III. ÚS 191/2013). Judikatúra ESLP taktiež postupne dospela k právnomu názoru o aplikovateľnosti čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie o predbežnom opatrení (rozsudok veľkého senátu z 15. októbra 2009 o sťažnosti č. 17056/06 vo veci Micallef v. Malta). I na tomto úseku rozhodovacej činnosti je tak namieste ustálený názor ústavného súdu, podľa ktorého v obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností a prípadné porušenie týchto práv je v sťažovateľovom prípade potrebné posudzovať spoločne.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu č. k. 6 Co 232/2012-158 zo 4. júla 2012

Zásadnou sťažnostnou námietkou smerujúcou voči uzneseniu krajského súdu ako súdu odvolacieho je sťažovateľovo tvrdenie, podľa ktorého krajský súd „úplne opomenul skutočnosť, že žalobca nepodal žalobu vo veci samej voči všetkým vlastníkom bytov a nebytových priestorov, hoci tvoria nerozlučné procesné spoločenstvo. To zároveň znamená, že žalobca nemôže byť vo veci samej úspešný... Ak by sa odvolací súd touto otázkou zaoberal, dospel by jednoznačne k záveru, že predbežné opatrenie nemožno nariadiť sťažovateľovi ani ako tretej osobe, nakoľko nemožno od neho spravodlivo žiadať, aby mu bola uložená povinnosť predbežným opatrením podľa ust. § 76 ods. 2 O. s. p. Žalobca totiž nemôže byť úspešný v konaní vo veci samej, a teda sa poskytla predbežná ochrana nároku, ktorý je zjavne nedôvodný.“

Sťažnosťou atakované uznesenie krajského súdu je rozhodnutím odvolacieho súdu. V konaní o odvolaní ako o riadnom opravnom prostriedku v civilnom sporovom procese je odvolací súd okrem iného povinný dôsledne rešpektovať § 212 ods. 1 OSP, podľa ktorého odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný. Krajský súd bol teda oprávnený preskúmať odvolaním sťažovateľa napadnuté prvostupňové uznesenie okresného súdu len na podklade dôvodov, ktoré vo svojom odvolaní uviedol.

Svoje odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 12 C 51/2012-44 z 23. marca 2012 sťažovateľ k sťažnosti nepriložil, preto pokiaľ ide o dôvody odvolania, vychádzal ústavný súd z obsahu napadnutého uznesenia krajského súdu, v ktorom tento rekapituloval aj obsah sťažovateľovho odvolania.

V odvolaní sťažovateľ namietal, že okresný súd neuložil podľa § 76 ods. 3 OSP žalobcovi povinnosť podať návrh na začatie konania vo veci samej aj proti sťažovateľovi (návrh vo veci samej bol podaný len proti žalovanému). Kritizoval tiež, že okresný súd sa v odôvodnení svojho uznesenia nevysporiadal s otázkou, prečo možno od sťažovateľa ako od tretej osoby podľa § 76 ods. 2 OSP spravodlivo žiadať povinnosť uloženú predbežným opatrením. Odvolacím dôvodom bolo aj márne uplynutie zákonnej prekluzívnej doby podľa § 14 ods. 4 zákona o vlastníctve bytov v znení účinnom v rozhodnom čase na podanie návrhu na začatie konania vo veci samej aj proti sťažovateľovi. V nadväznosti na to na podporu názoru o danosti svojej pasívnej vecnej legitímácie v konaní vo veci samej sťažovateľ v odvolaní argumentoval súdnou judikatúrou. Súčasne tvrdil nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v konaní vo veci samej.

Ak podľa sťažovateľa krajský súd ignoroval podstatný fakt, že žalobca podal návrh na začatie konania vo veci samej len proti žalovanému, no nepodal ho aj proti ostatným vlastníkom bytov v bytovom dome, potom ústavný súd konštatuje, že tento dôvod sťažovateľ neuplatnil vo svojom odvolaní proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, a preto krajský súd v odvolacom konaní vzhľadom na § 212 ods. 1 OSP nemohol prvostupňové súdne rozhodnutie na podklade tejto námietky preskúmať ani sa s ňou vysporadúvať.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej v prípade, ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08, II. ÚS 399/2014).

Ústavný súd nemôže zohľadňovať také námietky, ktoré sťažovateľ v konaní pred všeobecnými súdmi procesne aprobovaným spôsobom neuplatnil. Opačný prístup by znamenal, že neunesenie procesnej zodpovednosti sťažovateľa za kvalitu uplatňovania svojich práv (v posudzovanom prípade ide o zanedbanie povinnosti vyčerpávajúco a dostatočne konkrétne odôvodniť podané odvolanie vyplývajúcej z § 205 ods. 1 OSP) v konaní pred všeobecným súdom bude možné dodatočne konvalidovať prostriedkami ústavno-súdneho prieskumu. Tým by však došlo k obchádzaniu zásady koncentrácie občianskeho súdneho konania v jeho odvolacej fáze vyplývajúcej z § 205 ods. 3 OSP v spojení s § 212 ods. 1 OSP, podľa ktorého je odvolací súd rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, čo nemôže byť zmyslom a účelom konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (III. ÚS 520/2014).

Z uvedených dôvodov spočívajúcich v popísaných okolnostiach posudzovaného prípadu ústavný súd nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie krajského súdu cez prizmu sťažnostnej námietky založenej na tvrdení, podľa ktorého sa krajský súd nevysporiadal a ani nijako neprihliadol na skutočnosť, že návrh na začatie konania vo veci samej podal žalobca podľa § 14 ods. 4 zákona o vlastníctve bytov v znení účinnom v rozhodnom čase len proti žalovanému, pričom opomenul ostatných vlastníkov bytov v bytovom dome.

Druhá sťažnostná námietka proti uzneseniu krajského súdu sa zameriava na kritiku právneho posúdenia veci krajským súdom, ktorý „prekvalifikoval“ sťažovateľa z účastníka konania o nariadení predbežného opatrenia na inú (tretiu) osobu podľa § 76 ods. 2 OSP. Podľa sťažovateľa totiž *„o okruhu účastníkov konania (a to aj na úseku predbežného opatrenia) rozhoduje výlučne žalobca, a nie súd“*.

Posúdenie podmienok na vydanie predbežného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd preto ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) sa spravidla nepovažuje za oprávneného zasahovať do rozhodnutí o predbežných opatreniach, keďže nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov, a okrem toho ide o rozhodnutia, ktoré do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd posudzuje problematiku predbežných opatrení zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení predbežného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (III. ÚS 169/2010).

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľom kritizovaný právny záver krajského súdu pretavený do jeho rozhodnutia, ktorým nariadil predbežné opatrenie osobe odlišnej od účastníka konania vo veci samej, nevykazuje známky ústavne významného procesného excesu. Inštitút účastníka konania predstavuje jednu z najdôležitejších kategórií procesného práva, a to preto, lebo sa za ním skrýva zásadný materiálny obsah daný priamymi právnymi účinkami individuálneho právno-aplikačného aktu na právny subjekt označený za účastníka konania.

V civilnom sporovom konaní dominantne ovládanom zásadou dispozičnou je procesnou zodpovednosťou žalobcu, aby presne označil subjekt, ktorému má všeobecný súd rozhodnutím uložiť právnu povinnosť. Konanie o nariadenie predbežného opatrenia tvorí súčasť občianskeho súdneho konania, je však formulované ako relatívne samostatný rozhodovací proces s účelom líšiacim sa od konania vo veci samej, na ktorom je konanie

o nariadenie predbežného opatrenia procesne závislé. Skutočnosť, že OSP v § 76 ods. 2 umožňuje nariadiť predbežné opatrenie aj subjektu odlišnému od účastníka konania, je podľa názoru ústavného súdu dôkazom snahy zákonodarcu dosiahnuť zrozumiteľnosť právneho jazyka použitého v procesnom kódexe, ako aj rešpektovať pojmové a systematické súvislosti písanej právnej úpravy. Zmyslom označeného ustanovenia nie je obsahovo odlišiť postavenie účastníka konania a „inej“ osoby v konaní o nariadení predbežného opatrenia. Inými slovami, účastník konania a osoba podľa § 76 ods. 2 OSP majú v konaní o nariadení predbežného opatrenia zákonom garantovaný rovnaký rozsah procesných práv a povinností, a to práve z dôvodu existencie v prechádzajúcom odseku konštatovaných priamych právnych účinkov rozhodnutia o predbežnom opatrení dopadajúcich na obe tieto kategórie subjektov. Preto má iná osoba uvedená v § 76 ods. 2 OSP právo podať proti rozhodnutiu o nariadení predbežného opatrenia odvolanie, hoci formálne nie je označená ako účastník tohto konania a § 201 prvá veta OSP garantuje právo podať odvolanie len účastníkovi.

Ak teda pri posudzovaní postavenia sťažovateľa v konaní o nariadení predbežného opatrenia nebol dôsledne zohľadnený návrh žalobcu v otázke formálneho označenia sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že takýmto postupom krajský súd rešpektoval právne významným spôsobom vyjadrenú vôľu žalobcu (návrh na zaviazanie sťažovateľa predbežným opatrením) a súčasne poskytol požadovanú právnu ochranu procesným právam sťažovateľa, keď sa jeho odvolaním meritórne zaoberal. Postup krajského súdu, keď napriek žalobcovmu označeniu sťažovateľa považoval za inú osobu podľa § 76 ods. 2 OSP, a nie za účastníka konania podľa § 74 ods. 2 OSP, preto nemožno kvalifikovať ako odňatie práva žalobcu určiť okruh účastníkov konania o nariadení predbežného opatrenia, ani ako odňatie možnosti sťažovateľa konať pred súdom.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu

zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Keďže krajský súd pri svojom postupe a rozhodovaní o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu o nariadení predbežného opatrenia rešpektoval zmysel a účel právnej úpravy predbežného opatrenia podľa Občianskeho súdneho poriadku, ako aj zmysel a účel procesného inštitútu účastníka konania, nezistil ústavný súd žiadne signály procesného excesu, ktorý by mohol po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie viesť k rozhodnutiu o porušení označených práv sťažovateľa.

Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

V posudzovanej časti je preto sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená.

**K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu
č. k. 3 Cdo 310/2012-185 zo 4. februára 2013**

S dovolacím uznesením najvyššieho súdu sťažovateľ nesúhlasí, a to v otázke právneho posúdenia dovolaním namietanej vady spočívajúcej v nedostatočnom odôvodnení odvolacieho uznesenia krajského súdu.

Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd v súlade so svojou stabilnou „dovolacou“ judikatúrou náležite zdôvodnil, prečo nedostatočné odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP. Poukázal pritom na svoje

rozhodnutie precedentálneho významu. Ústavný súd nepovažuje postoj najvyššieho súdu v tejto otázke za signalizujúci arbitrárnosť či zjavnú neodôvodnenosť, a to hlavne s ohľadom na povahu dovolacieho konania ako mimoriadneho opravného konania, ktorým sa preskúmava právoplatné rozhodnutie a zasahuje sa ním do nastoleného stavu právnej istoty účastníkov konania.

Skutočnosť, že najvyšší súd nerevidoval sťažovateľom tvrdenú vadu rozhodnutia krajského súdu („prekvalifikovanie“ sťažovateľa z účastníka konania na inú osobu podľa § 76 ods. 2 OSP), je predmetom kritiky v druhej sťažnostnej námietke voči označenému uzneseniu najvyššieho súdu.

Ústavný súd tu odkazuje na dôvody, pre ktoré právne závery krajského súdu nepovažoval za signalizujúce ústavne relevantné vady. Ak je potom rozhodnutie krajského súdu vychádzajúce z týchto názorov ústavne bezvadné, rovnaký záver je potrebné zaujať aj vo vzťahu k rozhodnutiu najvyššieho súdu, ktorého predmetom bolo dovolaním napadnuté odvolacie uznesenie krajského súdu.

Záver

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania predloženej sťažnosti vyhodnotil všetky námietky, ktorými sťažovateľ podoprel svoje návrhy na vyslovenie porušenia označených práv, a dospel pritom k úsudkom zhrnutým v už formulovaných záveroch. S prihliadnutím na medze ústavno-súdneho prieskumu súdnych rozhodnutí o predbežných opatreniach determinované aj ústavnou oddelenosťou ústavného súdnictva od súdnictva všeobecného žiadna zo sťažnostných námietok nevedla ústavný súd k pochybnostiam odôvodňujúcim prijatie sťažnosti na ďalšie konanie spojené s následným meritórnym prieskumom napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov. Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd nezistil ani žiadne ďalšie skutočnosti odôvodňujúce procesný postup podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde, preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť čiastočne pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a čiastočne ako zjavne neopodstatnenú. S ohľadom na tento záver je irelevantné zaoberať sa ďalším návrhom

sťažovateľa formulovaným v petite jeho sťažnosti (návrh na zrušenie napadnutých uznesení krajského súdu a najvyššieho súdu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2015